

III.

De tyske Aktieselskabers Tilsynsraad.

Professor Franz Eulenburg har i »Jahrbücher f. Nationalökonomie u. Statistik« gennem en Række Oplysninger om de tyske Aktieselskabers Tilsynsraad aabnet et interessant Indblik i visse Sider af den store Industris Ledelse og navnlig ogsaa i den Maade, hvorpaa de store Pengeinstitutter sikre sig Indflydelse og Kontrol lige overfor de industrielle Foretagender, hvori de ere interesserede.

Forf. har undersøgt samtlige Aktieselskaber, hvis Aktier noteres paa Berlins Børs, ialt noget over 1000 Selskaber, hvoraf langt de fleste (ca. 850) havde en nominal Kapital af mindst 1 Million Mark hver, og hvoraf ca. 150 havde mindst 10 Mill. Mark Aktiekapital. Undersøgelsen omfatter saaledes saa at sige hele den store Industri, de største Handels-Aktieselskaber og Forsikringsanstalter samt de ledende Banker og øvrige Kreditinstitutter. Det gennemsnitlige Antal Medlemmer i Selskabernes Tilsynsraad udgjorde 6.6; i alt fandtes der i 1026 Tilsynsraad 6783 Pladser, hvoraf 1996 vare besatte med Bankiers og Bankdirektører, 1351 med Fabrikanter, 908 med Købmænd, 735 med Rentiers, 810 med Embedsmænd og 786 med Sagførere, Ingeniører, Arkitekter o. l.

Imellem en Fjerdedel og en Tredjedel af Tilsynsraadene Pladser indehaves altsaa af Folk, der tilhøre Bankverdenen, dels private Bankiers, dels Ledere af Aktiebanker. De førstnævnte raade over 1180 Pladser, de sidstnævnte over 816, men disse Tal give ikke noget helt rigtigt Billede af Forholdet, idet en stor Del af de private Bankiers, der have Sæde i Tilsynsraadene, ere afhængige af de store Banker og af disse faa tildelt en Tilsynsraadspost som Vederlag for Tjenester, de have ydet ved Emissionen af Aktier o. l. Naturligvis kunne Bankerne paa mange andre Maader end ved at være repræsenterede i Tilsynsraadet skaffe sig Indflydelse paa

Ledelsen af et industrielt eller kommercielt Foretagende, hvormed Banken staar i Forretningsforbindelse, men Aktieselskaberne ynde selv at give deres Bankforbindelse Sæde i Tilsynsraadet, da de herigennem skaffe sig finansiell Vejledning ved økonomiske Transaktioner o. l. Bankdirektørernes Sæde i Tilsynsraadene betyder altsaa ikke alene Bankens Kontrol og Indseende med Aktieselskabets Ledelse, men ogsaa ofte en Forstærkelse af dettes finansielle Magt.

En Tredjedel af Tilsynsraadenes Pladser er besat med Fabrikanter og Købmænd, -- overvejende Repræsentanter for Selskabernes Leverandører paa den ene Side og Kunder paa den anden Side. Ved Dannelsen af Karteller o. l. spiller dette Forhold i nyere Tid en væsentlig Rolle.

Naar godt en Tiendedel af Pladserne ere i Hænderne paa Rentiers, er Grunden for en væsentlig Del at søge i, at Besidderen af en Privatforretning, der omdannes til Aktieselskab, ofte overtager en væsentlig Del af Aktierne og forbeholder sig Andel i Selskabets Ledelse. Iøvrigt er der under »Rentiers« henført et ikke ringe Antal Godsejere og andre lignende Personer, hvis Navn og Indflydelse antages at være Selskabet til Støtte. Det er især sydtyske Magnater man finder i de industrielle Selskabers Tilsynsraad.

Grunden til at Embedsstanden (Embedsmænd i og udenfor Tjeneste) er saa forholdsvis talrigt repræsenteret i Tilsynsraadene (ca. 12 pCt.), maa søges i Selskabernes Ønske om at styrke deres Anseelse ved at knytte saadanne Personers Navne til Ledelsen. At have en højtstaaende Embedsmand i Bestyrelsen vil vel i de færreste Tilfælde betyde noget Plus med Hensyn til forretningsmæssig Sagkundskab og finansiell Kraft, men det giver et Præg af Soliditet og Respektabilitet, maaske ogsaa i visse Tilfælde et Plus i Retning af Personalkendskab og indflydelsesrige Forbindelser.

Den sidste af de foran anførte Grupper bestaar for

største Delen af Sagførere, der repræsenterer Selskaberne udadtil og derfor maa have Indseende med Forretningsledelsen.

Naar det foran er nævnt, at der i de 1026 Tilsynsraad findes 6783 Pladser, er dette ikke ensbetydende med, at der i Raadene sidder 6783 forskellige Personer. Det er nemlig meget almindeligt, at en og samme Mand har Sæde i flere Selskabers Tilsynsraad. Der er kun 2826, som nøjes med at sidde i et enkelt Tilsynsraad, medens 927 have Sæde i 2—5, 128 i 6—10, 33 i 11—20 og 4 i over 20 Raad hver. Det maa imidlertid erindres, at her kun er Tale om de Aktieselskaber, hvis Papirer noteres paa Berlins Børs. Professor Eulenburg har for dette Punkts Vedkommende udvidet Undersøgelsen til alle Aktieselskaber i Tyskland, hvorved Billedet af den stedfindende Sammenhobning af Tilsynsraads-Poster paa enkelt Haand bliver endnu langt stærkere. Forf. finder, at ikke mindre end 154 Personer have Sæde i mindst 10 Tilsynsraad hver, og 18 have mindst 20 Pladser hver. De 154 Personer raade tilsammen over ikke mindre end 2257 Pladser. De tre Femtedele af disse 154 Mænd, der saa at sige have gjort Tilsynsraadsvirksomheden til Profession, ere Bankiers og Bankdirektører. I Spidsen staar en Privatbankier i Cöln med 40 Pladser; iøvrigt have de fleste store private Bankhuse og Aktiebanker en eller flere Repræsentanter med Tilsynsraadspladser i Dusinvis.

Denne Sammenhobning af Tilsynsraadspladser forøger i ikke ringe Grad Bankernes Indflydelse paa Ledelsen af de store Forretninger. Og saa maa det endda erindres, at det ikke er alene gennem de Pladser, der ere besatte med Bankernes Direktører, at disse kunne lade sig repræsenterer, men dette sker ogsaa i stort Omfang ved at Bankernes Tilsynsraadsmedlemmer have Sæde i industrielle Aktieselskabers Tilsynsraad. Eksempelvis anføres Antallet af Selskaber, i hvilke hver af de 6 berlinske Hovedbanker vare repræsenterede dels direkte (ved de

paagældende Bankers Direktører) dels indirekte (ved Medlemmer af Bankernes Tilsynsraad):

	Antal Aktieselskaber, i hvis Tilsynsraad Banken er repræsenteret		
	direkte	indirekte	ialt
Deutsche Bank.....	101	120	221
Diskonto-Gesellschaft.....	31	61	92
Darmstädter Bank.....	51	50	101
Dresdner Bank.....	53	80	133
Schaafhausenscher Bankv. .	68	62	130
Handelsgesellschaft.....	40	34	74
Tilsammen...	344	407	751

Disse 6 Hovedbanker ere altsaa tilsammen repræsenterede ved deres Direktører eller ved Tilsynsraadsmedlemmer i halvottende Hundrede Aktieselskabers Ledelse. I mange Selskaber har derhos en og samme Bank to eller flere Repræsentanter, eller Bankens Repræsentant er Formand i Aktieselskabets Tilsynsraad, hvorved Bankens Indflydelse naturligvis øges yderligere.

IV.

Preussens Kreaturbestand.

I det tyske Rige holdes der i Almindelighed Kreaturtællinger hvert femte Aar. Den næste almindelige Tælling skal afholdes 1. Decbr. 1907. Paa Grund af »Kødnøden« og de Overvejelser, der knytte sig til de sidste Aars meget høje Kød- og Flæskepriser, besluttede den preussiske Regering imidlertid at afholde en ekstraordinær Kreaturtælling (for Preussen) allerede den 1. Decbr. 1906. Da vi her i Danmark have al Anledning til at følge Bevægelsen i vort sydlige Nabolands Kreaturbestand, meddeles nedenfor nogle af Hovedresultaterne af den i Decbr.